

Investigácia – Kritické myslenie v praxi

Ciele bloku

- vyhľadávať spoľahlivé zdroje a dokázať kriticky analyzovať obsah
- rozvíjať vedomosti v súlade so zásadami kritického myslenia
- zvyšovať povedomie o stereotypoch a predsudkoch s cieľom posilniť postavenie mládeže

Skupina

6 – 20 osôb

Materiál

- flipchartová tabuľa
- fixky (rôznych farieb)
- perá
- papier A4
- vytlačený príbeh (jeden na 2 osoby)
- pripravený papier s charakteristikami hlavných aktérov z príbehu
- vytlačené materiály z Facebooku, novín atď. pre druhé kolo aktivity 1
- hracia kocka s otázkami podľa aktivity 2

Dĺžka v minútach

130 min.

Zhrnutie

1. Kto je vrah – 90 min.
2. Hracia kocka – 6 slovies – 40 min.

Inštrukcie

1. Kto je vrah – 90 min.

Na úvod rozdeľte skupinu do malých tímov. Ak máte čas, môžete dať skupinám čas na to, aby vymysleli pre svoj tím názov. Ďalej na flipchart napíšte názov každého tímu a rozdeľte ho na dve úrovne a dve možnosti, ktoré budú účastníci počas hry robiť (vysvetlené nižšie). Hra je dvojúrovňová. Najprv si účastníci musia prečítať príbeh o vražde. Potom tréner prečíta karty o hlavnej postave a potenciálnych podozrivých z príbehu. Ako skupina musia diskutovať a vybrať:

- jednu kartu – potenciálneho vraha
- jednu kartu – nevinnú osobu

Každá skupina musí vybrať jednu osobu, ktorá predstaví rozhodnutie skupiny a vysvetlí prečo tak rozhodli.

Vy ako facilitátor napíšte na papier rozhodnutie každej skupiny o potenciálnom vrahovi a nevinnnej osobe. V závislosti od času, ktorý máte k dispozícii, môžete začať diskusiu so skupinou tak, že sa účastníkov opýtate na ich názor. Ako facilitátor však musíte pamätať na to, že hra má druhú úroveň.

Druhá úroveň. Účastníkom musíte rozdať materiály z rôznych novín alebo vytlačiť printscreen z Facebookovej stránky. Môžete použiť veľmi populárne noviny, ako napríklad BBC atď. Najskôr musíte pripraviť materiály a skombinovať ich s jednotlivými vlastnosťami, aby sa ľudia zamysleli. Hlavným cieľom je, aby sa účastníci rozhodli, či chcú nasledovať niektoré správy. Vzorové materiály sú súčasťou tohto opisu.

Po obdržaní druhej časti materiálov si účastníci musia prečítať mediálne materiály o vražde a opäť musia diskutovať a vybrať:

- jednu kartu – potenciálneho vraha
- jednu kartu – nevinnú osobu

Každá skupina si musí vybrať jednu osobu, ktorá predstaví rozhodnutie skupiny a vysvetlí prečo sa tak rozhodli.

Vy, ako facilitátor, musíte opäť napísať rozhodnutie každej skupiny o potenciálnom vrahovi a nevinnom človeku na papier. Použite rôzne farby, aby ste ukázali, ako alebo či zmenili svoj názor po získaní informácií z médií.

Diskutujte o ich voľbách.

Na záver musíte predložiť policajnú správu o vražde. Je na vás ako na prezentujúcom, aby ste rozhodli o tom, aký bude koniec, kto je "vrahom". Odporúčame vám pripraviť správu, ktorá indikuje, že Jade spáchala samovraždu (môžete nájsť aj iné vysvetlenia).

Prehľad

Po skončení hry požiadajte účastníkov, aby sa posadili do kruhu a začnite s hodnotiacou časťou. Položte im otázky a sledujte ich odpovede. Musíte byť flexibilní (nie je potrebné prejsť všetky otázky).

- Ako ste sa cítili?
- Ako ste sa cítili počas aktivity, aké boli jej hlavné body, najzaujímavejšie časti? (pre každú skupinu)
- Aký mali vaše životné skúsenosti vplyv na realitu, ktorú ste si vytvárali o príbehu?
- Aké boli výzvy v hre? (napíšte zoznam)
- Čo by vám mohlo pomôcť lepšie sa vyrovnáť s týmito výzvami?
- S akými podobnými stereotypmi alebo predsudkami ste sa vo svojom živote stretli?
- Ako ste ich prekonali?
- Čo vám môže pomôcť efektívnejšie sa vyhýbať falošným správam?

Zhrnutie

Pripravte si flipchartovú prezentáciu o prvkoch kritického myslenia (odkaz je uvedený nižšie). Neskôr môžete nájsť aj nejaké zábavné video o kritickom myslení a pridať ho do prezentácie ako myšlienku na záver.

2. Hracia kocka – 6 slovies – 40 min.

Herná kocka má na svojich stranách podnety (6 slovies), aby sa účastník zamyslel nad témou: opísať, porovnať, priradiť, analyzovať, použiť, argumentovať pre a proti.

Účastníci by mali písať podľa vybranej výzvy na danú tému. Časový limit je 2-4 minúty. Všetky strany kocky musia byť otočené. Účastník tak vytvára hypotézy, hľadá reálne aplikácie pre danú tému, formuluje myšlienky, poznatky, rozdeľuje tému na podtémy.

Prílohy

Príloha:

<https://www.google.com/amp/s/www.psychologytoday.com/intl/blog/memory-medic/201710/how-learn-critical-thinking%3famp>

https://youtu.be/FMt_RIR_JHo

<https://www.verywellmind.com/cognitive-biases-distort-thinking-2794763>

HISTÓRIA

Svadba Jade a Onura

Onur Silivriogullari je pekný, tmavovlasý, 28-ročný muž z dediny Silivri, ktorá je súčasťou Istanbulu, Turecka. Je to slušný chlap, ktorý pracuje ako strojní inžinier v malej spoločnosti v Silivri. Rodina Silivriogullari je silná feudálna podnikateľská rodina v Silivri. Rodina Onura je rešpektovaná celým mestom a európskou časťou Istanbulu. Rodina Silivriogullari je veľmi konzervatívna turecká rodina.

V roku 2010, keď Onur študoval inžinierstvo na Istanbulskej univerzite, mal možnosť ísť na celý rok študovať na Kalifornskú univerzitu v Spojených štátoch. Spočiatku sa Onur cítil v Kalifornii osamelý a znepokojený. Bolo pre neho ťažké prispôbiť sa životu na univerzite, v ktorej bola spoločnosť iná ako on. V jedno daždivé popoludnie sa Onur vybral do neďalekej kaviarne, aby strávil nejaký čas čítaním knihy. Keď vošiel dovnútra, privítala ho veľmi krásna žena. Mala okolo dvadsať rokov a pracovala v kaviarni, ktorú vlastnil jej otec. Predstavila sa ako Jade. Bola to láska na prvý pohľad. Odvtedy Onur navštevoval túto kaviareň každý deň. Jedného dňa nabral odvahu a pozval Jade na rande. Odvtedy spolu trávili nekonečné noci a rozprávali sa o všetkom možnom. Hoci Onur bol moslim a Jade praktizujúca katolíčka, nevníмали to ako prekážku svojho vzťahu. Ich rodiny však áno.

Po skončení roka sa Onur vrátil do svojej krajiny, ale s Jade sa rozhodli, že zostanú v kontakte a časom naplánujú svadbu. Onurovi rodičia z toho neboli nadšení. Mali totiž v pláne Onura oženiť s dcérou Šovrana, starostu mesta Silivri. Takmer celé mesto Silivri sa tešilo na túto významnú svadbu. Divili sa, prečo sa ešte neuskutočnila. Starosta Silivri sa domnieval, že tento sobáš je potrebný preto, aby vyhral nadchádzajúce voľby. S Onurovou rodinou na svojej strane by mal oveľa väčšiu šancu vyhrať. V opačnom prípade by sa mohol vystaviť vážnym fámam o korupcii. Napriek tomu sa svadobné plány Jade a Onura nepredušili. Boli do seba až po uši zamilovaní. Jade a Onur si stanovili dátum svadby: 26. augusta 2017 v hoteli Otel v Silivri.

Na druhej strane, Jadeina rodina boli zarytí katolíci. Tí tiež so svadbou nesúhlasili. Nechceli, aby sa ich dcéra vydala za niekoho iného ako katolíka. Podľa nich je táto svadba hriechom a bude zle vplývať na vzťahy ich rodiny v meste a v podnikaní. Jadeina matka je tak veľmi proti svadbe, že sa rozhodla nezúčastniť sa jej. Namiesto toho sa Jadeinej tete Becky, ktorá trpí schizofréniou, nejako podarí dostať na svadbu Onura a Jade v Silivri.

Týždeň pred svadbou odišla Jade do Silivri. Pridali sa k nej niektorí členovia jej rodiny. Dňa 26. augusta, v rozpore s očakávaniami všetkých, svadba prebehla bez problémov. Jade a Onur prišli na miesto svadby a našli tam množstvo ľudí, ktorí ich tam s očakávaním vyčkávali a povzbudzovali ich. Zamestnanci hotela vyzdobili bazénový priestor do najmenších detailov. Personál sa k nim správal veľmi milo a pomohol im so všetkými prianiami. Novomanželský pár na pódiu privítali ohňostrojom, zatiaľ čo tancovali svoj prvý tanec na pieseň "Time of my Life", ktorá hrala, keď sa spolu prvýkrát stretli v kaviarni v Kalifornii. Išlo len o civilnú svadbu, nie náboženskú. Onurov otec však pozval imáma zo Silivri v nádeji, že Onur si to rozmyslí a bude súhlasiť aj s náboženským sobášom s Jade. To sa však nestalo a imám bol ešte viac nahnevaný, keď videl, že na svadbe sa zúčastňuje aj homosexuálny pár. Zrazu imám spolu s asi 15 ľuďmi, ktorí ho nasledovali, náhle odišiel zo svadby.

Okolo 23:00 vypukol chaos. Do bazéna spadlo dvojročné batola, ktoré sa spokojne plazilo po okraji bazéna. Väčšina ľudí spanikárila, dvaja ľudia skočili do vody, aby ho zachránili, zatiaľ čo ostatní so zvedavosťou pozerali, či je dieťa v poriadku. Dieťa zachránil jeho strýko, ktorý ho potom prikryl suchým uterákom, aby neprechladlo. V tom čase sa ozval hlasný výkrik.

Prílohy

Príloha:

Všetci zamrzli na svojich miestach. Hudba utíchla a v očiach všetkých hostí sa objavil strach. Jade, ktorá bola s tetou v kúpeľni, našli mŕtvu.

- + TLAČOVÉ MATERIÁLY
- + CHARAKTERISTIKA IMÁMA, STAROSTU SILIVRI, BECKY, NEZNÁMEHO ČLOVEKA, NAJLEPŠIEHO PRIATEĽA JADE